

Jesper Petersens tale ved overrækkelsen af Undervisningsprisen

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

29. august 2022

Deres Kongelige Højhed

Kære rektorer

Kære prismodtagere

Kære alle sammen

Min tale i dag skal starte og slutte med et citat. Vi starter med Grundtvig – og hvor vi slutter, må I vente med at finde ud af.

”Er lyset for de lærde blot til ret og galt at stave? Nej himlen under flere godt, og lys er himlens gave.”

Sådan indleder Grundtvig sin hyldest til oplysning, dannelse og tankefrihed fra 1839.

For alle, der kan og vil

Lyset skulle være for alle mennesker – ikke kun eliten. Han mente, at alle i samfundet skulle blive klogere på livet, samfundet og sig selv.

Skole og oplysning skulle til for, at hver enkelt kunne udvikle kundskaber, fædrelandskærlighed og blive selvhjulpne borgere. Og hvor andre salmedigtere skriver om jeg’et i forholdet til Gud, er det ”vi” hos Grundtvig.

Vi indgår i et folkeligt fællesskab, der også næres af oplysningen.

I 1839 var det en radikal tanke, men i dag er Grundtvigs ånd én af byggestenene i vores uddannelsessystem.

At ændre den almindelige, jævne befolkning fra almue til folk er en essentiel del af Danmarks udvikling. Her ligger grundlag for andelsbevægelsen og arbejderbevægelsen, der er centrale for at Danmark er blevet til det land, vi kender og holder af i dag.

Det sætter sig også i den måde, vi driver skole og uddannelse på i Danmark. Hvad formålet med det hele er. Og med den socialdemokratiske velfærdstankegang som udgangspunkt, at der er fri og lige adgang også til landets højeste læreranstalter. Med stipendier undervejs.

Overlægens søn og den ufaglærtes datter skal begge kunne få en uddannelse på institutioner af højeste karat. I andre lande ville det kræve stor egenbetaling, optagelse af lån, særlig adgang for sportsfolk eller afhængighed af forældres opsparring. Sådan spiller klaveret ikke i Grundtvigs og Staunings fædreland.

Vores videregående uddannelse er for alle, der kan og vil. Og det er noget, vi som danskere kan være stolte af. Det er en vej, vi har valgt her i Danmark.

Uddannelse er nøglen

Oplysning og uddannelse er nøglen. Nøglen til et lige, frit og rigt samfund. Til et sundt demokrati og en stærk økonomi.

Uddannelse giver det enkelte menneske det bedste udgangspunkt for et godt og selvstændigt liv med et solidt fodfæste på arbejdsmarkedet. Uddannelse giver udsyn og dannelse, modstandskraft mod konspirationer og falske nyheder. Giver den enkelte mulighed for at realisere sine drømme.

Uddannelse bidrager til et stærkt og produktivt erhvervsliv og til høj faglighed og kvalitet i den offentlige velfærd.

I et samfund, hvor vi vil fastholde høj tillid og sammenhængskraft. Skabe lige muligheder og social mobilitet. Hvor vi ikke vil konkurrere på de laveste lønninger og på at have udvandede sociale sikkerhedsnet – men på at være dygtige, innovative og producere ting og løsninger af høj værdi – der er det klart:

Uddannelse er nøglen.

Undervisernes rolle

Og her kommer alle I undervisere og jeres institutioner ind i billedet. I kan godt høre, det er noget af en opgave og en funktion, jeg lægger på jeres skuldre, ikke? Men den er god nok – for at nøglen virker så at sige, så har vi brug for dygtige undervisere. Faglige, pædagogiske og menneskelige ledere og formidlere af oplysning og uddannelse.

Det er et stort ansvar både over for de studerende og vores samfund.

Som Grundtvig sagde, så handler det om meget mere end at lære at stave. En fremragende underviser gør meget mere end at videregive information. I skal se det enkelte menneske. Møde dem, der hvor de er. Uddanne, udfordre, udvikle. Indlemme i fællesskaber og samfund.

Når jeg taler med studerende. Når jeg husker tilbage på min egen tid i folkeskolen, på gymnasiet og på studiet. Så er det det samme, der går igen.

De undervisere, der virkelig efterlader et indtryk. Dem man husker 10, 20 og 30 år senere. Det er dem, der brænder for deres fag og møder én med engagement. Dem, der er nærværende og ser deres studerende som hele mennesker. Mennesker, der skal udfordres, inspireres og lære at tænke kritisk.

Som formår at løfte både den enkelte, en selv og fællesskabet man er en del af.

Jeg er heldig at have haft gavn af adskillige af den slags undervisere – i både folkeskole, gymnasium og på universitetet. Og i musikskole og idrætsforening, hvis vi skal have det hele med.

Hyldest til de syv vindere

Det er også det, der går igen i begrundelserne for, hvorfor det netop er jer 7, der har vundet i dag:

Jeppe, du arbejder ud fra devisen ”ingen motivation – ingen læring”, og din passion for faget er tydelig og smitter af på de studerende.

Kjeld, du udfordrer dine studerende, og du har en ekstraordinær evne til at inspirere dine studerende til at deltage aktivt i din tværgående undervisning. Sofia, din undervisning er kendetegnet ved høj grad af nærvær, faglig opmærksomhed og insisteren på aktiv deltagelse, stillingtagen og refleksion over fag og læring. Ikke mindst i engelskfaget, hvor du brænder for at uddanne dygtige engelsklærere.

Rasmus, dine studerende fortæller, at din undervisning får dem til at føle sig aktuelle, relevante og giver dem en tro på egne evner. Dine musikalske evner omsætter du til videoer, hvor du synger din undervisning.

Kresten, du udfordrer den klassiske idé om, at undervisning er fra lærer til studerende. Du inspirerer andre til at tænke på nye måder, og lader de studerende prøve ting af i praksis.

Bente, du er drevet af ikke blot formidlingen af det faglige stof, men i særdeleshed af passionen for at inspirere de studerende til selv at kunne stille de kritiske spørgsmål.

Jens, du bidrager til at skabe et stærkt fagligt fællesskab, der rummer både studerende og repræsentanter fra erhvervslivet, hvor ”alle lærer af alle”.

Tak til jer syv. Tak for inspirerende samtaler inden arrangementet her.

Tak for at stå op hver dag og bidrage til uddannelsen af danskerne. I og alle de andre fremragende undervisere i det her land, bidrager til et uddannelsessystem, jeg både er stolt af som minister og som borger.

Hver dag I går på arbejde, forvalter i et grundtvigiansk ideal om oplysning til folket. I gør vores samfund stærkere, og I bærer vores frie og lige uddannelsesideal med jer. Vi hylder jer i dag, men også anerkendelse af undervisning i det hele taget. Forhåbentlig kan denne pris give inspiration og anerkendelse af evnen til at uddanne og formidle, som netop i er så dygtige til.

Vi har et godt uddannelsessystem i Danmark. Og jeg har mine idéer til, hvordan vi gør det endnu bedre. Vi kan sagtens have politiske uenigheder om detaljerne. I disse uger er vi i fuld gang med at forhandler nye tiltag. Vi har diskuteret, hvor uddannelserne skal ligge. Hvor mange vi skal optage det ene og det andet sted. Men jeg håber aldrig, vi kommer til at være i en situation, hvor vi er uenige om det helt grundlæggende: At uddannelse er nøglen. Og at underviserne er én af de vigtigste professioner, vi har.

Jeg vil gerne slutte af med et citat fra Lee Lacocca. Lacocca var en amerikansk

forretningsmand, som blandt andet udviklede Ford Mustang.

Og I undrer jer måske over, hvad en amerikansk bilproducent laver i en tale til en dansk undervisningspris, der indledte med Grundtvig. Men der er noget smukt i, at Grundtvig og en amerikansk super-kapitalist på tværs af tid og sted alligevel har noget tilfælles i deres tanker om undervisning og undervisere. Vigtigheden af jeres opgave går på tværs af landegrænser og tid.

Og nu til citatet - Lacocca sagde:

”I et helt rationelt samfund ville de bedste af os være undervisere, og resten af os skulle nøjes med noget andet.”

Tillykke med priserne til jer syv – og tak til jeres kollegaer for at udfylde deres funktion hver eneste dag. Tak for ordet.

Kilde

ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prisuddelingstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-overraekkelsen-af-undervisningsprisen>